

บทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
ที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น
The Role of Cultivating Morality of Monk Teachers the Dhamma in Schools
Affecting Modify Unwanted Behaviors of Adolescents

วิญญู กิณะเสน* เพ็ญศรี บางบอน** สาวิตย์ หลาบมาลา** วันวิสา วงษาหล้า***
Winyou Kinasen* Pensri Bangbon** Sawit Lhaphmala** Wanwisa Wangsala***
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย*
ศูนย์การศึกษาจังหวัดอุดรธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา** นักวิชาการอิสระ***
Mahamakut Buddhist University, Sirindhornrajavidyalaya Campus*

Suan Sunandha Rajabhat University Udonthani Education Center** Independent Scholar***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสถานภาพความสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (2) เพื่อศึกษาคุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน (3) เพื่อศึกษาบทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น (4) เพื่อสร้าง ทดลอง และประเมินผลประสิทธิภาพรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น และ (5) เพื่อจัดทำคู่มือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่สังกัดอยู่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม จำนวน 113 คน พร้อมทั้งได้สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 รูป เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า (1) สถานภาพความสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเพื่อน และด้านครอบครัว อยู่ในระดับมาก (2) คุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านศีลาจารวัตร ด้านอุตมการณ์ และด้านความรู้ความสามารถและประสบการณ์ (3) บทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการฝึกอบรม ด้านการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนด้านการให้ความรู้ อยู่ในระดับมาก (4) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สถานภาพความสัมพันธ์ของวัยรุ่นและคุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับบทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (5) รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น คือ SCOTT MODEL = การสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ (Support) การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Coordinating) การให้ความรู้ (Teaching) การฝึกอบรม (Training) และ (6) คู่มือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น ประกอบด้วย ความเป็นมาของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ กิจกรรม 4 อย่าง และนิทานชาดก 7 เรื่อง

คำสำคัญ : บทบาท, การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม, พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์, พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน, วัยรุ่น

Abstract

The objectives of this research were as follows: (1) to study the relationship status of adolescents causing unwanted behavior, (2) to study the qualities of monk teachers the Dhamma in schools, (3) to study the role of cultivating morality of monk teachers the Dhamma in schools affecting modify unwanted behaviors of adolescents, (4) to create experiments and evaluate the efficacy, model of cultivating morality of monk teachers the Dhamma in schools affecting modify unwanted behaviors of adolescents, and (5) to prepare a guide to cultivating morality of monk teachers the Dhamma in schools affecting modify unwanted behaviors of adolescents. This research was mixed both quantitative and qualitative methods. The sample group was the 113 people who were monk teachers the Dhamma in schools under the responsibility of Mahamakut Buddhist University, Sirindhornvidyalaya Campus, Nakhon Pathom Province, including in-depth interviews with key informants 5 people. The tools were questionnaires and structured in-depth interviews. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and correlation coefficient. The results of research were found that (1) the relationship status of adolescents causing unwanted behavior had on a high level in 3 aspects; social and cultural, Friends and family. (2) The qualities of monk teachers the Dhamma in schools had on a high level in 3 aspects; behavior, Ideology, knowledge, ability and experience. (3) The role of cultivating morality of monk teachers the Dhamma in schools affecting modify unwanted behaviors of adolescents had on a moderate level in 3 aspects; training, supporting creative activities, coordination with related agencies. The education had on a high level. (4) The results of hypothesis testing were found that the relationship status of adolescents and the qualities of monk teachers the Dhamma in schools, and the role of cultivating morality of monk teachers the Dhamma in schools affecting modify unwanted behaviors of adolescents, were positively correlated significantly. Statistically significant at .05 level. (5) The morality model of moral ministry in schools that affect adolescent behavior modification were SCOTT MODEL; Support creative activities, Coordinate with relevant agencies, Teaching, Train, and (6) the guide to cultivating morality of monk teachers the Dhamma in schools affecting modify unwanted behaviors of adolescents; Background of the model, Elements of the model, Activities 4 and Jataka 7.

Keywords : Role; Cultivating morality; Unwanted behaviors; Monk teachers the Dhamma in schools; Adolescents.

บทนำ

ปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทยปัจจุบันถือได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติเนื่องจากมีปัจจัยเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดปัญหาหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคมสมัยใหม่อย่างเร็ว ซิดจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับอิทธิพลที่ไม่พึงประสงค์ของโลกวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้วัยรุ่นกล้าแสดงออกมากขึ้น ทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศทั้งในสังคมเมืองและชนบท เช่น การมีเพศสัมพันธ์ แสดงความรักกันในที่สาธารณะ ขยายบริการทางเพศทั้งหญิงและชาย เป็นต้น โดยไม่คำนึงถึงศีลธรรมและไม่มีความรักที่ จะรับเอาสิ่งที่ได้ ไม่สอดคล้องกับค่านิยมและทัศนคติของคนไทยที่คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น เป็นปัญหาสังคมที่รุนแรงมากขึ้น ปัจจุบันวัยรุ่นส่วนหนึ่งรับวัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามาในประเทศไทยจนลืมรักษาขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมอันดีงามของไทย เช่น การแต่งกาย การคบเพื่อนต่างเพศ การรักนวลสงวนตัว เป็นต้น ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้ อธิบดีกรมการแพทย์ ได้เปิดเผยว่า ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และกระแสวัตถุนิยมทางชาติตะวันตก ตลอดจนสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ส่งผลให้พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและ ก่อให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคเอดส์ จากข้อมูลของสำนักระบาดวิทยา พบว่า โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ยังคงเป็นปัญหาสำคัญของไทย เมื่อจำแนกอายุของผู้ป่วยพบว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย 15-24 ปี ซึ่งเป็นเยาวชนและอยู่ในวัยเรียนพบในสัดส่วนมากที่สุดและมีสัดส่วนการป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มากขึ้นทุกปี และพบว่า การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมากกว่า ร้อยละ 80 เป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ จึงขอแนะนำให้เยาวชนตระหนักถึง ความสำคัญในการแสดงความรักอย่างถูกต้องเหมาะสม ช่วงวันวาเลนไทน์ ทั้งนี้ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ควรแนะนำ บุตรหลาน ให้เกิดความตระหนักถึงผลเสียของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและปัญหาต่าง ๆ ที่จะตามมา โดยหลีกเลี่ยงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม งดเว้นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือสารเสพติด หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงและการ แต่งกายที่ไม่เหมาะสมในที่สาธารณะ ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ ทั้งนี้ ควรมีการ ทำกิจกรรม ที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความผูกพันในครอบครัว เช่น ปลูกต้นไม้ ดูทีวี ทำอาหาร สำหรับปี นี้มีความพิเศษคือวันวาเลนไทน์ตรงกับวันมาฆบูชา จึงขอเชิญชวนให้คู่รักหนุ่มสาวร่วมกิจกรรมทำบุญตักบาตร ฟัง พระธรรมเทศนา รักษาศีล เจริญสมาธิภาวนา และเวียนเทียน เพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาและเป็นสิริมงคลแก่ ชีวิต (<http://www.naewna.com/local/90108>) ดังนั้นจากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงเป็นบทบาทหน้าที่ของพ่อ แม่ ครู อาจารย์และญาติผู้ใหญ่ที่จะต้องช่วยกันดูแล ให้ความรักความอบอุ่นแก่บุตรหลาน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ บุตรหลานที่เป็นวัยรุ่นให้ปลอดภัยจากการถูกล่อลวงหรือคุกคามทางเพศ อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐก็ต้องสนใจและ ร่วมมือกันป้องกันและแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง

เมื่อกล่าวถึงบทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าองค์กรหรือหน่วยงานทางพระพุทธศาสนาเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วน สำคัญยิ่ง เพราะมีหลักธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มุ่งเน้นสอนให้ผู้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี โดยสามารถ ควบคุม กาย วาจา ใจ ให้เกิดกระบวนการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ และเป็นหลักคิดให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประกอบกับการมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ทำให้วิถีชีวิตคนไทยมีความผูกพันกับหลักความเชื่อและ หลักปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาอย่างยาวนาน หากนำหลักธรรมต่าง ๆ ด้านคุณธรรมจริยธรรมมาใช้อบรมสั่ง สอนวัยรุ่นให้ได้รับการพัฒนาอย่างถูกวิธี โดยเฉพาะการนำบุคลากรทางพระพุทธศาสนาคือครูพระสอนศีลธรรมใน โรงเรียนมาแสดงบทบาทในการช่วยอบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่วัยรุ่น เพื่อช่วยในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ให้แก่วัยรุ่นได้อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมกาเสพยาเสพติด การเล่นการพนัน การเที่ยวเตร่ พฤติกรรมชู้สาว และอื่น ๆ เหล่านี้ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจะใช้วิธีให้ความรู้ ให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษาพร้อมทั้งนำเอาไปบูรณาการกับหลักการสอนของพุทธศาสนา เช่น นิ่งสมาธิ สวดมนต์ เล่นนิทานธรรมะ เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นบทบาทหน้าที่หลักของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีบทบาทเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ประกอบการเรียนรู้อีกแก่นักเรียน โดยพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจะร่วมมือกับครูที่เลี้ยง ผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาแก่นักเรียน และมีการสร้างกิจกรรมหนึ่งคนหนึ่งสัจจะให้แก่ นักเรียน โดยนักเรียนจะเขียนสัจจะของตนเองเอาไว้กับพระสอนศีลธรรมและจะปฏิบัติตนตามนั้น เช่น เป็นคนดี รักพ่อแม่ ซื่อสัตย์ มุ่งเรียน มุ่งกีฬา ตรงต่อเวลา มีความเป็นระเบียบ รักการอ่าน สะอาด มีสัมมาคารวะ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้สามารถมองเห็นพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางพัฒนาตัวเด็กนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549 : 6) ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยมีส่วนร่วมกับชุมชน ที่เรียกว่า “ประชาสังคมบวร” บ้าน วัด โรงเรียน มุ่งที่การช่วยกันปลูกฝังคุณธรรมรู้คุณธรรมและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของวัยรุ่นให้อยู่ในกรอบที่ดีของสังคม เพราะการแก้ไขปัญหายุวชนในปัจจุบัน จำเป็นต้องเร่งดำเนินการอย่างเร่งด่วนโดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคม ก่อนที่พลังของวัยรุ่นซึ่งเป็นพลังแห่งอนาคตของประเทศชาติจะถูกบั่นทอน จนไม่สามารถเป็นทรัพยากรบุคคลที่ดี เพื่อรองรับความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติในวันข้างหน้าได้

ดังนั้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของบทบาทพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนดังกล่าว จึงมีความพยายามในการที่จะค้นหารูปแบบและจัดทำคู่มือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น โดยอาศัยบทบาทของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน สำหรับใช้ในการฝึกอบรมวัยรุ่นให้เข้าใจถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ และควรหลีกเลี่ยงให้ห่างไกลจากพฤติกรรมเหล่านั้นต่อไป

คำถามในการวิจัย

1. สถานภาพความสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เป็นอย่างไรบ้าง
2. คุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเป็นอย่างไรบ้าง
3. บทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่นเป็นอย่างไรบ้าง
4. การสร้าง ทดลอง และประเมินผลประสิทธิภาพรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่นเป็นอย่างไรบ้าง
5. คู่มือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่นเป็นอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานภาพความสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
2. เพื่อศึกษาคุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาบทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น

4. เพื่อสร้าง ทดลอง และประเมินผลประสิทธิภาพรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น
5. เพื่อจัดทำคู่มือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น

สมมติฐานการวิจัย

1. สถานภาพความสัมพันธ์ของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับบทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น
2. คุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับบทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ต้องค้ความรู้เกี่ยวกับสถานภาพความสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
2. ต้องค้ความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
3. ได้รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น
4. ได้คู่มือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น
5. นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการฝึกอบรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่สังกัดอยู่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม จำนวน 113 รูป ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จของเกรจซี่ (Krejcie) และมอร์แกน (Morgan) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551: 49) และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) จำนวน 5 รูป โดยเลือกจากตัวแทนพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถและเข้าใจในบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเป็นอย่างดี ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้จากพระไตรปิฎก แบบสอบถาม เอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัยเป็น 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ 1) สถานภาพความสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 3 ด้าน คือ ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน และสังคมและวัฒนธรรม 2) คุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน 3 ด้าน คือ ด้านอุดมการณ์ ด้านสืลาจารวัตร และด้านความรู้ความสามารถและประสบการณ์ และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ บทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยน

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น 4 ด้าน คือ ด้านการให้ความรู้ ด้านการฝึกอบรม ด้านการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2-4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ 5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด และตอนที่ 5 เป็นแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สถานภาพความสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 3 ด้าน คือ ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน และด้านสังคมและวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 คุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน 3 ด้าน คือ ด้านอุดมการณ์ ด้านสืลาจารวัตร และด้านความรู้ความสามารถและประสบการณ์

ตอนที่ 4 บทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น 4 ด้าน คือ ด้านการให้ความรู้ ด้านการฝึกอบรม ด้านการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับบทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น

นอกจากนี้ยังมีแบบสัมภาษณ์เชิงลึก 1 ชุด เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีคำถาม 4 ข้อ คือ 1) ท่านคิดว่าสถานภาพความสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เป็นอย่างไรบ้าง 2) ท่านคิดว่าคุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนควรเป็นอย่างไรบ้าง 3) ท่านคิดว่าพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่นอย่างไรบ้าง 4) ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับบทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่นอย่างไรบ้าง

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งฉบับผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน และทดสอบความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) (ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ, 2549 : 65) เท่ากับ 0.97 และได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมาได้ จำนวน 113 ชุด แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของคำตอบและจัดระเบียบข้อมูล จากนั้นตรวจให้คะแนนแล้วนำไปวิเคราะห์ผลเพื่อหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และแปลผลตามเกณฑ์ของ เบสท์ (Best) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541 : 75) คือ 4.50-5.00 = มากที่สุด, 3.50-4.49 = มาก, 2.50-3.49 = ปานกลาง, 1.50-2.49 = น้อย, 1.00-1.49 = น้อยที่สุด

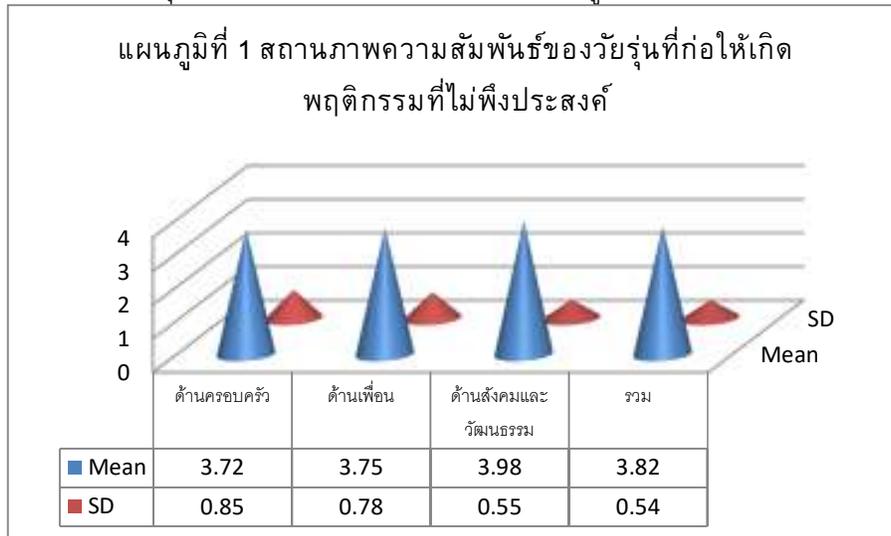
การทดสอบสมมติฐานการวิจัยใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำผลสรุปที่ได้ไปสร้างรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น และตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) ด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา การศึกษา และสังคม จำนวน 5 รูป/คน และทำการทดลองและประเมินผลประสิทธิภาพรูปแบบโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ดำเนินการอบรมการใช้รูปแบบแก่พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดนครปฐม จำนวน 30 รูป ด้วยกิจกรรมการฝึกอบรม 4 ชั่วโมง เน้นเกี่ยวกับ

วิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่วัยรุ่นใน 4 ด้าน ๆ ละ 1 ชั่วโมง ประกอบด้วย ด้านการให้ความรู้ ด้านการฝึกอบรม ด้านการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 24 คน ด้วยกิจกรรมการฝึกอบรม 4 ชั่วโมง เน้นเกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่น ประกอบด้วยกิจกรรม 5 อย่าง คือ (1) รักษาศีล 5 (2) กตัญญูรู้คุณท่าน (3) ยึดมั่นระเบียบวินัย และ (4) ใฝ่ใจซื่อสัตย์สุจริต เสร็จแล้วจึงนำผลการประเมินการทดลองใช้รูปแบบไปสรุปผลเพื่อจัดทำคู่มือ

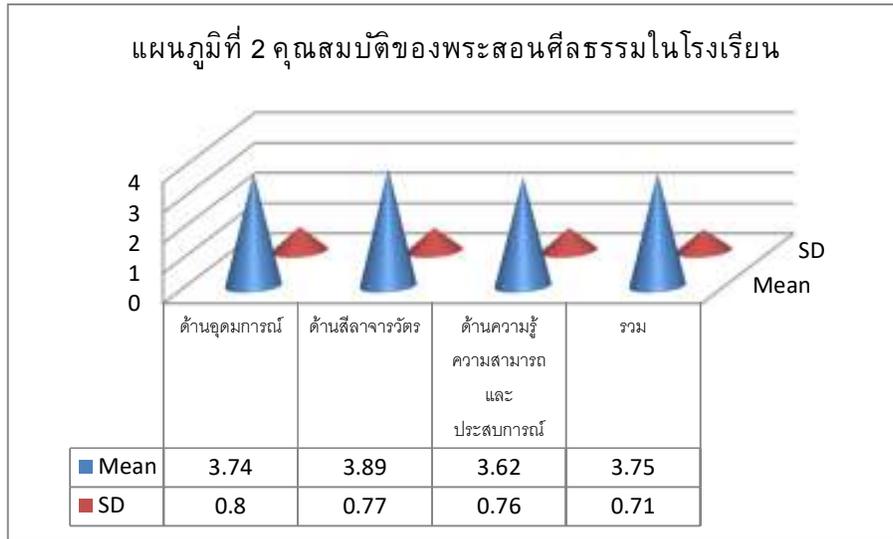
ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

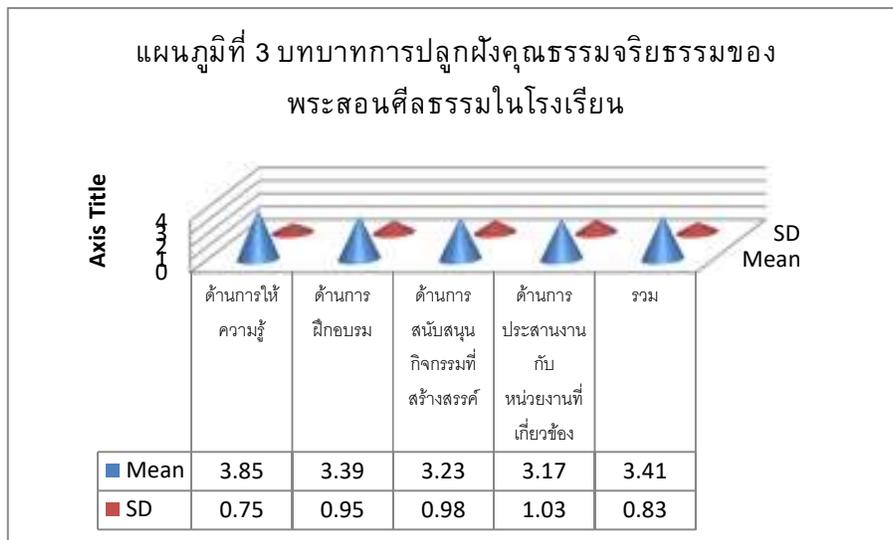
1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุพรรษา 5-15 พรรษา ร้อยละ 46.90 มีการศึกษาทางโลกระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 46.00 และมีการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมชั้นเอก ร้อยละ 92.10
2. สถานภาพความสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ พบว่า โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านก็พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับคือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม รองลงมาคือด้านเพื่อน และสุดท้ายคือด้านครอบครัว (ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1)

3. คุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พบว่า โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านก็พบว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับคือ ด้านสัจจาวัตถ์ รองลงมาคือด้านอุดมการณ์ และสุดท้ายคือด้านความรู้ความสามารถและประสบการณ์ (ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2)

4. บทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านการให้ความรู้ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการฝึกอบรม ด้านการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับปานกลาง (ดังแสดงในแผนภูมิที่ 3)

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สถานภาพความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับบทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์กันในทางบวกมากที่สุด ($r=.412$) รองลงมา คือ ด้านเพื่อน ($r=.315$) และน้อยที่สุด คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ($r=.278$) และคุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับบทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านความรู้ความสามารถและประสบการณ์มีความสัมพันธ์กันในทางบวกมากที่สุด ($r=.798$)

รองลงมา คือ ด้านอุดมการณ์ ($r=.695$) และน้อยที่สุด คือ ด้านสืลาจารวัตร ($r=.642$) ตามลำดับ โดยสรุปคือ สถานภาพความสัมพันธ์ของวัยรุ่นและคุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีผลต่อบทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

6. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น พบว่า พระสอนศีลธรรมโรงเรียนควรให้ความรู้โดยการปลูกฝังให้เด็กรู้จักรักษาศีล 5 มีความกตัญญูกตเวที มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ให้อภัยโทษของตนเอง การเลือกคบเพื่อน และสามารถนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้จริงตามยุคสมัย โดยจัดให้มีการฝึกอบรมตามโอกาสอันควรในช่วงเทศกาลวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง และควรเป็นผู้นำในสนับสนุนการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ของเด็กวัยรุ่นหรือช่วยสนับสนุนกิจกรรมนั้น ๆ อย่างเต็มที่ ตลอดจนจะต้องสามารถประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กวัยรุ่นได้เป็นอย่างดีทั้งภาครัฐและเอกชน

7. ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า 1) สถานภาพความสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ด้านครอบครัว คือวัยรุ่นขาดความอบอุ่นในครอบครัว เนื่องจากผู้ปกครองมีภาระหน้าที่การทำงานหรืออาจติดภารกิจอย่างอื่น จึงทำให้ความสัมพันธ์ห่างเหินกับบุตรหลาน ไม่มีเวลาอบรมขัดเกลาหรือรับทราบพฤติกรรม จึงทำให้เด็กขาดความอบอุ่นและกระทำการต่าง ๆ ตามใจตัวเอง และทำให้เกิดปัญหาในสังคม เนื่องจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรืออารมณ์ชั่ววูบ ด้านเพื่อน คือการเลือกคบเพื่อนของวัยรุ่น หากคบเพื่อนที่ดีก็มักจะไม่ค่อยมีปัญหา แต่ถ้าคบเพื่อนไม่ดีปัญหาทางด้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ เช่น มั่วสุมกันเสพยาเสพติด ติดเกมส์คอมพิวเตอร์ แข่งรถซึ่ง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร เป็นต้น ก็จะตามมา มีการจับกลุ่มกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามวัย ด้วยการขาดประสบการณ์ในการดำรงชีวิต จึงมักพากันทำสิ่งที่ไม่เหมาะสมและมีผลกระทบด้านลบต่อสังคม ด้านสังคมและชุมชน คือการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคมและชุมชนที่มีวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป รวมไปถึงสื่อที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น ตลอดจนวิถีการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย หากไม่มีการควบคุมหรือดูแลอย่างเหมาะสมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็จะทำให้เกิดปัญหาที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ ตามมา 2) คุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ด้านอุดมการณ์ คือพระสอนศีลธรรมต้องเป็นผู้มีจิตใจตั้งมั่นในการที่จะนำหลักคำสอนที่ถูกต้องในทางพระพุทธศาสนาไปเผยแผ่ให้เด็กนักเรียนหรือบุคคลทั่วไปได้ทราบหรือเข้าใจ ไม่ปลอมปนลัทธิแปลกปลอม หรือไสยศาสตร์ พราหมณ์ ฮินดู เพื่อให้เยาวชนได้รับคำสอนที่บริสุทธิ์ ถูกต้อง ไม่สับสน เมื่อนำปฏิบัติจะทำให้เกิดความรักความศรัทธาในหลักธรรมคำสอน และสามารถนำไปแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ ด้านสืลาจารวัตร คือต้องมีความสำรวมในสืลาจารวัตรของตนให้เป็นแบบอย่าง มีกิริยามารยาทที่ดีงาม เป็นที่นาเคารพนับถือและเลื่อมใสศรัทธาต่อผู้ที่ยังไม่เลื่อมใส ผู้ที่มีความเลื่อมใสอยู่แล้วก็มีความเลื่อมใสศรัทธายิ่ง ๆ ขึ้นไป ด้านความรู้ความสามารถและประสบการณ์ คือจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในวิชาพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี หมั่นแสวงหาความรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เร่งสร้างประสบการณ์ให้ตนเอง ต้องสอนได้ทั้งทางโลกและทางธรรม จึงนับได้ว่าเป็นผู้รู้และมีประสบการณ์อย่างแท้จริง 3) บทบาทของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น ด้านการให้ความรู้ คือต้องดูรูปแบบและการเปลี่ยนแปลงของสังคม การที่จะทำให้เด็กเข้าใจในศีลธรรมนั้น ไม่ได้เริ่มที่โรงเรียนเพียงอย่างเดียว จะต้องเริ่มต้นที่ครอบครัว แล้วเราจึงค่อย ๆ ให้เด็กซึมซับไปที่ละเล็กทีละน้อย ๆ สอนโดยยกพุทธศาสนา

สุภาชิตหรือหนานชาดกต่าง ๆ ขึ้นมาแล้วนำมาประยุกต์ใช้ให้เข้าสถานการณ์ในสังคมปัจจุบัน เปรียบเทียบให้เห็นข้อดีข้อเสีย ด้านการฝึกอบรม คือเป็นการจำลองสถานการณ์ให้เยาวชนได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตจริง ควรจัดให้มีกิจกรรมอบรมที่สามารถนำไปประยุกต์ปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธ ศาสนพิธี การปฏิบัติธรรม การให้ทาน การรักษาศีล การนั่งสมาธิเจริญวิปัสสนา เป็นต้น ด้านการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ คือควรสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ และนำหลักธรรมมาบูรณาการให้เข้ากับวิถีชีวิตชนบทรอบนิคมประเพณี ต้องสร้างกิจกรรมที่สามารถทำให้เด็กเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ที่ถูกต้องทั้งในปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาตามวัดหรือโบราณสถานต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนา ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือควรมีการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่นที่เป็นเครือข่ายอันประกอบด้วยบ้านวัดโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการของบประมาณสนับสนุน และประสานงานหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนเด็กวัยรุ่นแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

4) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ คือควรมีการจัดรูปแบบกิจกรรมการสอนและเผยแพร่หลักธรรมเชิงปฏิบัติการให้เยาวชนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วย เพราะจะทำให้มีความลึกซึ้งและประทับใจกว่ามาก อีกทั้งควรสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกสมาธิและปฏิบัติธรรมร่วมกัน เพื่อเป็นแบบอย่างให้เด็กได้เห็นสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชน เป็นการสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมด้วยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาสร้างจิตสำนึกต่อสังคม

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปเป็นความจริงขั้นพื้นฐาน (Grounded Theory) ได้ว่า “การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่วัยรุ่นจะต้องอาศัยการจัดการที่ดีที่มีรูปแบบชัดเจนเป็นรูปธรรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของกลุ่มวัยรุ่น พระสอนศีลธรรมจะต้องเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยอุดมการณ์ มีสัจจาวจรทั้งดงาม มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการให้ความรู้ การฝึกอบรม การสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และสามารถประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี ตลอดจนต้องมีการเรียนรู้สภาพครอบครัว เพื่อน สังคมและชุมชนของวัยรุ่นด้วย” จึงนำมาสรุปเป็นรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น โดยกำหนดรูปแบบเป็นภาษาอังกฤษคือ SCOTT MODEL ซึ่งมีความหมายดังนี้

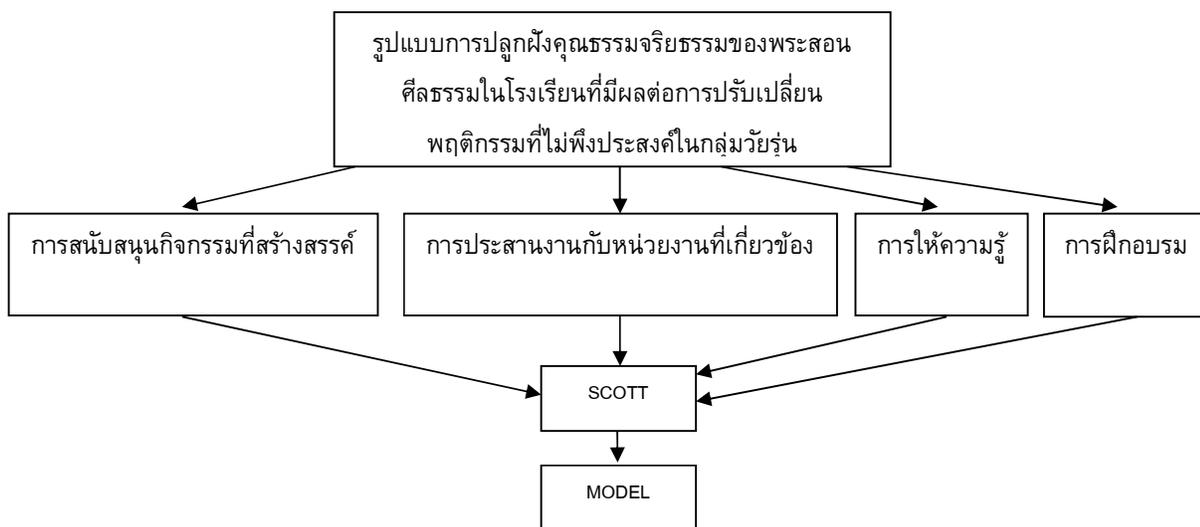
S = Support หมายถึง การสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ โดยนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาบูรณาการกับวิถีชีวิตชนบทรอบนิคมประเพณี สร้างสรรค์กิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดจินตนาการ และการทัศนศึกษาตามวัดหรือโบราณสถานที่สำคัญทางศาสนา

Co = Coordinating หมายถึง ความสามารถในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างครูกับนักเรียน ผู้ปกครองและหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งบ้านวัดโรงเรียนและหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กวัยรุ่น เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ไม่พึงประสงค์

T = Teaching หมายถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาศีล การสวดมนต์ การฝึกสมาธิ เพื่อกำหนดจิตไม่ให้ฟุ้งซ่าน ตลอดจนสอนให้ตระหนักในการทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตให้ผ่องใส และให้รู้จักคุณค่าแห่ง

ชีวิต รู้ผิดชอบชั่วดี รู้สิ่งควรทำไม่ควรทำ โดยการสอดแทรกพุทธศาสนสุภาษิต และชาดกต่าง ๆ ตลอดจนการให้คำปรึกษาที่ดี

T = Training หมายถึง การฝึกอบรมเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธ การนั่งสมาธิเจริญภาวนา โดยการจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม การปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และการจำลองสถานการณ์เพื่อการเรียนรู้

เมื่อได้รูปแบบแล้วจึงนำไปทดลองใช้ปรากฏว่าสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กวัยรุ่นได้ในระดับดี จึงได้จัดทำเป็นคู่มือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งประกอบด้วย ความเป็นมาของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ ผ่านกระบวนการอบรมด้วยกิจกรรม 4 อย่าง และนิทานชาดก 7 เรื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า บทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนพบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อธิบายได้ว่าพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจากการเข้าไปสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งเป็นการให้ความรู้แก่นักเรียนทั้งในด้านพระพุทธศาสนาและการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม อยู่ในกรอบวินัยของนักเรียน โดยการสอนให้รู้จักรักษาศีล ให้มีความกตัญญูกตเวทีกู้จักละอายต่อบาป นอกจากนี้พระสอนศีลธรรมยังสามารถที่จะรับฟังปัญหาและคอยแนะนำสั่งสอนตลอดจนให้คำอธิบายตามหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มวัยรุ่นให้รับรู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการฝึกอบรมซึ่งพระสอนศีลธรรมจะมีบทบาทบ้างตามเทศกาลวันสำคัญต่าง ๆ โดยผ่านการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่เน้นให้กลุ่มวัยรุ่นมีส่วนร่วม เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม เป็นต้น เพื่อเป็นการ

ฝึกฝนอบรมและปลูกฝังให้วัยรุ่นในพื้นที่ได้เข้ารับการฝึกอบรมและรู้จักนำหลักธรรมทางพระพุทธ ศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ตามสมควร และมีการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์บ้างในบางโอกาส เช่น การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการ ให้แก่กลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ก่อให้เกิดความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ตลอดจนสนับสนุนงบประมาณบางส่วนเพื่อการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นบางครั้ง เพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่กลุ่มวัยรุ่นในชุมชน หรืออาจจะเป็นการประสานงานในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จึงทำให้พระสอนศีลธรรมมีบทบาทมากในเรื่องการให้ความรู้ แต่ในประเด็นการฝึกอบรม การสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น ยังอยู่แค่ระดับปานกลาง เพราะยังไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากเวลาและสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ดังที่กรมการศาสนา (2555 : 3) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “คู่มือการดำเนินงานตามโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน” ว่า ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน คือพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถทั้งด้านปริยัติและปฏิบัติ เข้าไปอบรมสั่งสอนนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อปลูกฝังหลักธรรมทางศาสนาแก่นักเรียนจนเกิดความรู้คุณธรรม ด้วยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน นำหลักธรรมคำสอนเข้าสู่สถานศึกษาผ่านกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้น เพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษาทั่วประเทศ และให้การอบรมแก่ประชาชนพร้อมกันด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูประสิทธิ์วิธการ (ณรงค์ ธมมสุนทร) (2555) เรื่อง “การศึกษาความคาดหวังต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชนกรณีศึกษา อำเภอคลอง จังหวัดแพร่” ผลการศึกษาพบว่า พระสงฆ์มีบทบาทหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน ในการพัฒนาชุมชนและปลูกฝังความมีคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนแล้ว พระสงฆ์ยังต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กเห็นด้วย ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าในบทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนาและการอบรมสั่งสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ซึมซับภาพลักษณ์แห่งความดี ความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อส่งเสริมการให้การศึกษา ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาชุมชน เป็นแนวทางที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ในความคาดหวังต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการให้ความรู้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความคาดหวังให้พระสงฆ์ให้ความรู้ในทางธรรม และด้านการฝึกอบรมข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พระสงฆ์มีส่วนร่วมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดฝึกอบรมเฉพาะด้านแก่เยาวชนในพื้นที่ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมสร้างสรรค์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือพระสงฆ์ให้การสนับสนุนพื้นที่บริเวณวัด แก่เยาวชนเพื่อจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือพระสงฆ์ประสานงานด้านบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือเยาวชนในพื้นที่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระพีณ ชูชื่น (2533) เรื่อง “การศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านการสั่งสอนอบรมทางด้านจริยธรรมของนักเรียนภายในสถานศึกษา พระสงฆ์ส่วนมากเคยเข้ามาสั่งสอนอบรมทางด้านจริยธรรมแก่นักเรียนในโรงเรียน และพระสงฆ์ให้การสั่งสอนอบรมแก่นักเรียนมากกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง วิธีการสั่งสอนอบรมของพระสงฆ์ ส่วนมากเข้ามาเป็นครูสอนจริยศึกษาประจำในโรงเรียน รองลงมาคือเป็นวิทยากรรับอาราธนามาแสดงธรรมเทศนา หรือแสดงปาฐกถาธรรมในโรงเรียนตามโอกาสพิเศษ เช่น วันไหว้ครู เนื้อหาทางจริยธรรมที่พระสงฆ์สั่งสอนอบรมในโรงเรียนที่ตรงกับคุณธรรม 30 ประการ คือ เรื่องความเมตตากรุณามากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และ

เสียสละ การสนับสนุนกิจกรรมทางจริยธรรมเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา พระสงฆ์ส่วนมากเคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ร่วมกับโรงเรียน กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาที่พระสงฆ์เข้าร่วมมากที่สุดคือกิจกรรมในวันวิสาขบูชา รองลงมาคือวันอาสาฬหบูชา พระสงฆ์เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ร่วมกับโรงเรียน โดยเป็นผู้ให้ความร่วมมือแก่คณะครู-อาจารย์และผู้จัดมากที่สุด การสนับสนุนกิจกรรมทางจริยธรรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมภายในสถานศึกษา พระสงฆ์ส่วนมากมีส่วนร่วมในกิจกรรม กิจกรรมที่พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการจัดมากที่สุดคือรายการตอบปัญหาทางจริยธรรมในโอกาสพิเศษของโรงเรียน รองลงมาคือโครงการอบรมศีลธรรมนักเรียนภาคฤดูร้อน บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดกิจกรรม พระสงฆ์ส่วนมากให้ความร่วมมือกับคณะครู-อาจารย์ผู้จัด และรองลงมาคือให้คำแนะนำแก่คณะครู-อาจารย์ผู้จัด การสนับสนุนกิจกรรมทางจริยธรรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมภายนอกสถานศึกษา พระสงฆ์ส่วนมากเคยจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมแก่นักเรียนนอกสถานศึกษา กิจกรรมที่พระสงฆ์จัดขึ้นเป็นส่วนมากคือโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน วิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม พระสงฆ์ส่วนมากจะให้คำแนะนำปรึกษาแก่คณะครู-อาจารย์ผู้จัด (2) ด้านการให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาจริยศึกษาในโรงเรียน พระสงฆ์ส่วนมากเคยให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางด้านจริยศึกษาแก่นักเรียน โดยพระสงฆ์จะให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักเรียนเกี่ยวกับปัญหาทางด้านจริยศึกษาที่ตรงกับคุณธรรม 30 ประการ ในเรื่องความกตัญญูกตเวทิมากที่สุด รองลงมาคือความเมตตา กรุณา อุเบกขา การให้คำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาทั่วไป พระสงฆ์ได้ให้คำแนะนำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ คือปัญหาครอบครัว ที่ให้คำแนะนำปรึกษามากที่สุดเกี่ยวกับเรื่องสภาพแวดล้อมทางบ้านไม่ดี เช่น มีแหล่งมั่วสุมการพนัน มีขโมย ปัญหาทางการเรียนที่ให้คำแนะนำปรึกษา มากที่สุดคือเรื่องนักเรียนไม่เข้าใจบทเรียน ปัญหาทางการเงิน ที่ให้คำแนะนำปรึกษามากที่สุดคือเรื่องการขาดทุนทรัพย์ในการเรียน ปัญหาสุขภาพที่ให้คำแนะนำปรึกษามากที่สุดคือเรื่องนักเรียนมีความบกพร่องทางด้านร่างกาย เช่น สายตา วิธีการให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา โดยส่วนมากวิธีที่พระสงฆ์ปฏิบัติมากที่สุดคือการให้คำแนะนำปรึกษาที่วัด เมื่อนักเรียนไปปฏิบัติกิจกรรมที่วัด รองลงมาคือให้คำแนะนำปรึกษาที่โรงเรียนเมื่อคณะครู-อาจารย์นิมนต์ไป และ 3) ด้านการเป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พระสงฆ์ส่วนมากเคยมีส่วนร่วมในการชักชวนสมาชิกในชุมชนให้เข้าร่วมกิจกรรมทาง จริยธรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น โดยมีพระสงฆ์ที่ให้การชักชวนเป็นบางครั้ง กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาที่พระสงฆ์ให้การชักชวนแก่สมาชิกในชุมชนมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมวันวิสาขบูชา และรองลงมาคือวันมาฆบูชา และวันอาสาฬหบูชา กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาพิธีของโรงเรียนที่พระสงฆ์ให้การชักชวนแก่สมาชิกมากที่สุดคือการตักบาตร รองลงมาคือการฟังเทศน์ กิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนที่พระสงฆ์ให้การชักชวนแก่สมาชิกส่วนมากคือพิธีพุทธมาฆะ รองลงมาคือการบรรพชาสามเณร ภาคฤดูร้อน วิธีการที่พระสงฆ์ใช้ในการชักชวนสมาชิกในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุดคือการบอกกล่าวแก่สมาชิกในชุมชนที่วัด เมื่อสมาชิกในชุมชนมาประกอบกิจกรรมทางศาสนาที่วัด

ผลการทดลองและประเมินประสิทธิภาพรูปแบบ พบว่า พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่ผ่านการอบรมการใช้รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้นกว่าตอนที่ยังไม่ได้อบรม ทั้งในด้านการให้ความรู้ การฝึกอบรม การจัดและสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนได้มีการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับรูปแบบการสอนและฝึกอบรมเด็ก ตลอดจนรู้แนวทางในการนำหัวข้อหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ไปใช้ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กวัยรุ่นในโรงเรียนที่ท่านเข้าไปสอนได้

อย่างถูกต้อง สามารถแก้ไขปัญหาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กได้ตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้จากการนำรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการฝึกอบรมตามกิจกรรม 5 อย่าง คือ (1) รักษาศีล 5 (2) กตัญญูรู้คุณท่าน (3) ยึดมั่นระเบียบวินัย และ (4) ใฝ่ใจซื่อสัตย์สุจริต พบว่า หลังการอบรมนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าก่อนการอบรม โดยเฉพาะกิจกรรมรักษาศีล 5 และกิจกรรมใฝ่ใจซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบของศีล 5 ได้รู้ซึ่งถึงความกตัญญูทวดทิวที่จะต้องฝึกให้มีในตน เพราะเป็นเครื่องหมายของคนดี ได้ฝึกระเบียบวินัยและได้ฝึกฝนจิตใจในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต จึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการอบรมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะรูปแบบของกิจกรรมการอบรม และความรู้ที่ได้รับก็สามารถที่จะนำไปเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พบว่าโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายคือควรกำหนดนโยบายให้ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่วัยรุ่น โดยนำรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการให้ความรู้ การฝึกอบรม โดยใช้กิจกรรมที่สร้างสรรค์ และกระบวนการของเครือข่ายภาคประชาสังคมทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มวัยรุ่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พบว่าโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ คือ

1) พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ควรนำรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนี้ไปใช้และปรับปรุงบทบาทในด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่วัยรุ่นอย่างทั่วถึงครอบคลุมทุกภาคส่วน

2) พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ควรนำรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนี้ไปใช้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะการให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่วัยรุ่นอย่างทั่วถึง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นของวัยรุ่น

3) พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ควรจัดให้มีการถ่ายทอดความรู้และจัดฝึกอบรมแก่วัยรุ่นโดยใช้กิจกรรมตามรูปแบบนี้ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้ถูกต้องอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1) ควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่วัยรุ่น

2) ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่วัยรุ่นโดยใช้ภาคประชาสังคม “บวร” เป็นฐาน

3) ควรวิจัยเกี่ยวกับบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของวัยรุ่นในยุคโลกาภิวัตน์

เอกสารอ้างอิง

- การศาสนา, กรม. (2555). **คู่มือการดำเนินงานตามโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน**, กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิต.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ, รองศาสตราจารย์. (2551). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ปิสนิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ. (2549). **เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา**. นครปฐม: ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประสิทธิ์วรการ (ณรงค์ ธรรมสุนทร), พระครู. (2555). **การศึกษาความคาดหวังต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชนกรณีศึกษา อำเภอลอง จังหวัดแพร่**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ระพีณ ชูชื่น. (2533). **การศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2549). **โครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 6 และ 7 ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- “สถิติารตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร”, 12 กุมภาพันธ์ 2557,
 <<http://www.naewna.com/local/90108>> (สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2557)
 <http://mbukruphra.com/plugin.php?id=aiview_dzx:pages&do=contact> (สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2558)